

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za pol leta 50 lir, za četrt leta 25 lir, mesečno 9 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 33-08. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hramilnici v Ljubljani št. 11.958.

Izhaia vsak torek in petek

Ljubljana, petek 29. septembra 1944

Preis - Cena L 0'80

Pojasnilo o določanju cen

XI. oddelek šefa pokrajinske uprave je pod št. XI-614/1 z dne 25. 9. 1944 izdal o tolmačenju odločb o cenah naslednje pojasnilo: Z ozirom na različna tolmačenja odločb, ki jih izdaja šef pokrajinske uprave oddelek XI., odsek za določanje cen — glede odstavka »Vključno vse javne dajatve« — se daje ponovno naslednje pojasnilo:

Določba »Cene se razumejo vključno vse javne dajatve« označuje, da so v odobreni ceni vsebovane vse javne dajatve, ki obremenjujejo neposredno dotični trgovski posel in katere je v smislu člena 1. uredbe z dne 27. novembra 1941 št. 165 Službeni list 96/1941 dopustno vkalkulirati v prodajno ceno.

Če je v odločbi navedeno »Cene se razumejo vključno javne dajatve izvemši n. pr. davek na poslovni promet itd.« je seveda tako izjemo upoštevati.

Izven dvoma pa mora biti, da se v splošno prodajno ceno ne morejo všteti posebne javne dajatve, katere plačujejo samo nekatere ustanove.

Med te dajatve spadajo predvsem državna taksa po tar. post. 24. taksnega zakona ter taksa po tar. post. 34 prip. 1 taksnega zakona. Te takse sme prodajalec poleg odobrene maksimalne cene staviti oddvojeno v račun. Blagajna države ali avtonomne oblasti, ki plačuje račune, — odvede v smislu člena 1. uredbe z dne 30. III. 1931 št. 280 te dajatve skupno z davkom na poslovni promet v predpisanem roku najbližji davčni upravi.

Po členu 1. uredbe z dne 27. novembra 1941 so torej v odobreni ceni — vključno vse javne dajatve — že vračunane sledeče postavke (ki jih je treba, da se upoštevajo, dokazati z ustreznimi listinami): prevozniki stroški, zneski taks, davščin in pristojbin.

Združenje trgovcev v Ljubljani.

Nakazila racioniranih živil

Razdeljevalci racioniranih živil v Ljubljani se vabijo, da dvignejo pri Prevodu, Novi trg 4-II, nakazila za živila, potrebna za delitev v oktobru, po naslednjem redu: v soboto 30. t. m. Mi—P, v ponedeljek 2. oktobra Kr—Me, v torek 3. oktobra H—Ko, v sredo 4. oktobra A—G. Razdeljevanje nakazil se prične ob 7. uri zjutraj. Rižarna bo delila riž iz skladišča v rižarni od 28. septembra do 5. oktobra ves dan, razen sobote popoldne in nedelje. Tam se riž tudi plača in oddaja vreče.

Trgovci in zadruga se pozivajo, da v dneh ko prejmejo blago, oddajo v Prevodovih skladiščih na klavnici ves preostali paradižnik. Razbremenitev in plačilo za oddani paradižnik se bo izvršilo po potrdilu, ki ga prejmejo v skladišču.

Odrezki živilskih in tobačnih nakaznic

Ljubljanski mestni preskrbovalni urad bo odrezke živilskih in tobačnih nakaznic za mesec september sprejemal od trgovcev, pekov in trafikantov v II. nadstropju palače Bata tako, da pridejo na vrsto v ponedeljek 2. oktobra popoldne od 15—16 peki A do J, od 16—17 K—Pi, od 17—18 pa peki Pl—Z.

V torek 3. oktobra dopoldne od 7—8 pridejo na vrsto trgovci A

Problem rent socialnega zavarovanja

V zaključnem računu Zavoda za socialno zavarovanje za l. 1943. so pri zavarovanju zoper nezgode in pri zavarovanju za onemoglost, starost in smrt vpostavljene matematične rezerve ali prirastki samo za normalne zakonite rente, dasi so zavarovalnotehnične bilance sestavljene tudi začasne vojne doklade, ki se izplačujejo upravičencem od 1. septembra 1943. dalje v višini 50 do 100% na zakonite rente.

Vojne doklade so bile uvedene pod silo razmer, da bi vsaj tedaj do neke mere izravnale padeč kupne moči denarja ter vsaj za dobo do pričakovanih reform v rentnih zavarovanjih izboljšale gnotni položaj rentnikov. Ker so bile vojne doklade uvedene kot začasna neobvezna izredna pomoč, ki naj velja samo za omejen čas, se v obeh zavarovalnih panogah (nezgodno in starostno zavarovanje) ni predvidelo posebnega kritja v obliki zvišanega prispevka, kakor to določa zakon, temveč določilo, da se začasne vojne doklade izplačujejo od rednih tekočih sredstev.

Vojna doklada je način pomoči začasnega značaja, nekaka zasilna izredna dajatev, ker se je pri njeni uvedbi računalo s tem, da bo razvoj gospodarskih razmer že v bližnji bodočnosti zahteval in tudi omogočil temeljite reforme v rentnih zavarovanjih, katerih finančna stvar je bila zaradi spremenljivih razmer zelo omajana zlasti v pogledu kapitalnega kritja.

Iz tega stališča in v domnevi, da bo prej nastopil čas reform za ozdravljenje financ rentnih zavarovanj, Zavod za socialno zavarovanje za te začasne vojne doklade ni preskrbel v zakonu predvidenega kritja v obliki zvišanja prispevne tarife.

Vedeti je treba, kakšno obremenitev matematičnih rezerv predstavljajo te začasne vojne doklade za posamezne panoge zavarovanja, če upoštevamo, da se bodo te začasne vojne doklade izplačevale dotlej, dokler bodo rentniki upravičeni do rednih zakonitih rent, in če se bo v rentnem zavarovanju obdržal sistem kapitalnega kritja.

Pri obravnavanju nezgodno-zavarovalne panoge je Zavod za socialno zavarovanje ugotovil, da je prirast matematičnih rezerv za l. 1943. upoštevajoč samo redne zakonite rente, znašal 2,08 milijona lir. Pri upoštevanju matematičnih rezerv za začasne vojne doklade se ta prirast zviša za 6,08 milijona ter doseže 8,17 milijona lir. Matematične rezerve so znašale pri nezgodnem zavarovanju ob koncu lanskega leta za zakonite

do Be, od 8—9 Bl—E, od 9—10 F—G, od 10—11 H—J, od 11—12 K—Km, 15—16 Ko—Kri, 16—17 Kro—Lo, od 17—18 Lu—Ma, v sredo 4. oktobra od 7—8 Me—Mi, od 8—9 N—Pa, od 9—10 Pe—Pl, od 10—11 Po—Ro, od 11—12 Ru do Še, popoldne 4. oktobra od 15 do 16 Šk—T, od 16—17 U—Za, od 17—18 Zo—Ž.

V četrtek 5. oktobra dopoldne od 7—8 pridejo na vrsto trafikanti A—G, od 8—9 H—Ko, od 9—10 Kr—N, od 10—11 O—Sn, od 11—12 St—Ž.

rente 14,21, začasne vojne doklade 6,08, skupaj 20,30 milijona lir. Pri upoštevanju teh dejstev se poslovni primanjkljaj nezgodno-zavarovalne panoge za l. 1943. zviša od 1,41 na 7,50 milijona lir.

Pri zavarovanju za onemoglost, starost in smrt pa je bila ob zaključku lanskega leta za kritje začasnih vojnih doklad v sedanji izmeri potrebna matematična rezerva 55,87 milijona lir. Ta rezerva se sorazmerno zviša, če se danje začasne vojne doklade zvišajo, da bi ustrezale današnjim draginjskim razmeram. Dejanske matematične rezerve zavarovanja za onemoglost, starost in smrt so znašale od koncu l. 1943. za zakonite rente 18,09, za začasne vojne doklade pa 55,87, skupaj 73,96 milijona lir. Ko se upoštevajo matematične rezerve tudi za začasne vojne doklade, se poslovni primanjkljaj starostnega zavarovanja za leto 1943. zviša od 1,11 na 56,99 milijona lir.

Spremembe v švicarski zunanji trgovini

»Das Reich« opisuje zunanjo trgovino, ki jo Švica že pet let vodi med frontami. Zdaj je nastopila tretja faza švicarske zunanje trgovine, ki je precej podobna prvi od septembra 1939. do junija 1940., ko je Švica lahko trgovala z nevtralcij in tudi z vojskujočimi se državami, čeprav ni imela prostih rok pri dispozicijah izvoza in uvoza. Britanska blokada se je kakor v prvi svetovni vojni raztegnila tudi na industrijo in prebivalstvo nevtralnih dežel, Švica pa je vendarle še lahko uvažala iz čezmorja, ker je imela za izvoz na razpolago v vojnem gospodarstvu važno proizvodnjo.

Ko pa je bila popolnoma obkoljena od območja držav osi, se je njena zunanja trgovina bistveno spremenila. Od strani osi se Švici nikdar niso delale težave in kar se Nemčije tiče, ni bil švicarski uvoz za preskrbo dežele nikdar oviran. Tudi švicarski izvoz je bil od vojaških ukrepov držav osi dosti manj prizadet kakor pa od metod britansko-ameriške blokade. Gospodarska vojna sploh ni nemška, temveč izrazita britanska iznajdba in vsi nemški ukrepi, ki so bili za Švico neugodni, so bili samo posledica tega, kar se je od anglo-ameriške strani ukrenilo in storilo.

Ravno v drugi fazi gospodarske vojne je Nemčija v praksi dokazala, da smatra Švico za evropskega partnerja, ki naj ohrani svoje gospodarsko neokrnjenost tudi v vojnih razmerah. To je prišlo do izraza tudi v trgovinskih pogodbah. Nemčija je vedno upoštevala, da je Švica zaradi pomanjkanja surovin navezana na svojo predelevalno eksportno industrijo. Od svojih surovin Nemčija ni dajala Švici samo toliko, kolikor je lahko dobila nazaj v obliki industrijske proizvodnje, temveč toliko, kolikor je bilo Švici za preskrbo res neobhodno potrebno. Ne samo za stotisoče švicarskih industrijskih delavcev, temveč za vso deželo bi bila katastrofa, če bi se bila Nemčija posluževala angleških blokad-

S tem dejstvom in stanjem je treba računati pri vsaki reformi, ki naj postavi nezgodno in starostno zavarovanje na nove in zdrave finančne temelje. Kakršna kolj reforma pa je nujna, ker nas tok časa prepričuje, da rente z začasnimi vojnimi dokladami vred danes že ne ustrezajo svojemu namenu.

V svojem letnem poročilu je Zavod za socialno zavarovanje naglasil: smer, v katero se razvija naše gospodarstvo, nas opominja, da bo treba čimprej pristopiti k reformam, kajti potreba ali — bolje rečeno — nujnost za ponovno zvišanje rent je z vsakim dnem bolj aktualna. Zaradi tega moramo pri nezgodnem in starostnem zavarovanju ne glede na nerazpoloženje, ki obstoji proti vsakemu zvišanju prispevkov, prikazati gospodarski položaj tak, kakor se pokaže pri upoštevanju vseh veljavni zakonitih predpisov in norm.

vedujejo, kako bodo najprej mislili na sebe in potem šele na »osvojenice« in nevtralce. Dogovori z Anglijo in Ameriko so za Švico zdaj še v zraku, dejstvo pa je in ostane, da je gospodarstvo Švice v najtesnejši zvezi z gospodarskim življenjem in razvojem sosedov in vse evropske celine.

Dobra tobačna letina v Nemčiji

V nekaterih nemških pokrajinah je tobačni pridelek že dozorel. Strokovnjaki sodijo, da bo po kakovosti prvovrsten in tudi po količini razmeroma prav dober, čeprav so se nemški tobačni nasadi za letos skrčili na 13.000 ha.

»Deutsche Adria Zeitung« piše o tobačnem pridelku pod naslovom »1944. — plemenito tobačno leto« ter naglašja, da so posebno dobro uspele nove vrste tobaka za cigare. Na prvem mestu je vrsta »Havana II«. Lanski pridelek te vrste bo omogočil veliko proizvodnjo dobrih cigar, še dosti več pa obeta letošnji pridelek, ki ga cenijo na 650.000 stotov. Nemške havane bodo letos prvič producirane v večji količini. Ves tobak lanskega pridelka je že fermentiran in razdeljen.

Nadzorstvo nad cenami v Protektoratu

Najvišji urad za cene na Češko-Moravskem je poenostavil predpise glede cen. Nehajo se vsa dela, ki niso potrebna, da bi se ohranila stabilnost vseh cen, ali ki se izgubljajo v podrobnostih. Cene se na novo določijo le, če se s tem olajša vojna proizvodnja, če se doseže z znižanjem cen pritisk na racionalizacijo, če je to potrebno zaradi splošne oskrbe ali če se s tem doseže poenostavitev za gospodarstvo. Predlogi za dovolitev višjih cen se z nekaj izjemami brez proučitve odklonijo. Samouprava gospodarstva se vključuje v predpreiskavo cen. Registrirni uradi za igrače, kratko steklo itd. se opuste. Uradji za cene bodo v bodoče v Nemčiji samo še nadzirali cene.

Ameriški povojni zračni načrt

Ameriškem senatu so predložili zakonski načrt, v katerem se zahteva ustanovitev posebne zveze za zračni promet, ki edina bi imela pravico vzdrževati zračne zveze z inozemstvom. Ta družba, ki bi imela 1,5 milijarde dolarjev, bi tudi edina imela pravico pogajati se s tujimi vladami. Potrebni kapital naj bi dali zasebniki. Očividno bi se nova družba ustanovila le zato, da bi se koncentrirala ameriška konkurenca z angleško zračno družbo.

Argentinsko meso za Brazilijo

Na pobudo braziljske vlade je argentinska vlada dovolila izvoz 5000 ton mesa v Brazilijo. Posebno v Rio de Janeiro trpi prebivalstvo zaradi pomanjkanja mesa. Mesa primanjkuje zaradi prevelikih anglo-ameriških nakupov mesa v zadnjih letih.

OKVIRI * UMETNINE
GOSPOSVETSKA 3
GALERIJA „OBERSNEL“

Obrtniški vestnik

Sukanec za obrtnike oblačilne skupine

Odsek za obrtništvo je po pooblastilu Gospodarskega sveta za Ljubljansko pokrajino v septembru začel razdeljevati pooblastila za nakup sukanca, in sicer zaenkrat samo krojačem, krojačicam, šiviljam perila, modistkam in krznarjem v Ljubljani in okolici. Obrtniki drugih skupin bodo prejeli nakazila kasneje, ko bodo trgovci izpopolnili svoje zaloge. Kdor še ni prejel nakupnice za sukanec v septembru, naj jo dvigne v prihodnjih dneh med dopoldanskimi uradnimi urami. S seboj je prinesiti poslovne knjižice zaposlenega pomočniškega osebja in zadnji plačilni nalog bolniške blagajne. Pred izstavitvijo nakupnice je poravnati po poštni položnici ali pri blagajni Odseka za obrtništvo zapadlo in tekoče še neplačano članarino za leto 1944.

Socialna politika v Bonomijeji Italiji

Brezposelnost se je v Bonomijeji Italiji zaradi novih odpuštov v zadnjem času še znatno povečala. Podjetniki odpuščajo delavce z izgovorom, da ne morejo plačati od Bonomijeve vlade predpisanih draginjskih doklad. Zato so številno svojih nameščencev čim bolj znižali, da bi bili izdatki podjetij čim nižji. Deloma pa so odpuščene delavce tudi na novo namestili, toda po novih pogojih, po katerih jim ni treba plačevati draginjskih doklad. Zaradi tega trika je prišla večina delavcev ob draginjske doklade.

Sovjeti nakupujejo delnice Sueške družbe

Sovjetsko poslaništvo v Kairu je nakupilo večje število delnic Sueške prekopne družbe. Sovjetska unija je nadalje dobila italijanske delnice te družbe in tudi od de Gaullovega odbora. V Angliji so povzročili ti nakupi prav resne skrbi.

JOS. L. ŠILIH SLOVENIA TRANSPORT LJUBLJANA

Zastopstva in korespondenti v vseh industrijskih in trgovskih centrih. — Redni vagoni in zbirni promet.

Zdrava nemška finančna politika

Predvideno davčno poenostavljenje bo imelo le neznaten vpliv na državni proračun, ker sloni v glavnem na podmeni, da se je davčna sila le malo spremenila. V petem vojnem letu se davčna vplačila ne bodo bistveno spremenila in bodo znašala zopet približno 35 milijard mark. Drugi redni in izredni upravni dohodki, ki so dali v četrtem vojnem letu 28 milijard mark, bodo v petem vojnem letu najbrže za nekaj milijard višji, tako da bodo vsi dohodki znašali 65 do 70 milijard mark, dočim so bili krediti, ki jih je država potrebovala v petem vojnem letu nekoliko višji. Razmerje med dohodki in kreditnimi sredstvi, ki je znašalo 50:50, se je premaknilo, da je delež dohodkov manjši, delež kreditov pa večji, vendar pa se zaradi tega trdni fundament državnih financ ni premaknil.

V okviru celotnega državnega proračuna je zmanjšanje davčnih

dohodkov za 50 do 100 milijonov mark zaradi izpadka majhnih davčnih vplačil brez važnosti. Pri totalni kontroli države nad blagovnim, denarnim gibanjem ter razvojem cen je razmerje med pravimi dohodki države in na novo najetimi posojili brez posebnega pomena.

Letni narodni dohodek se porabi: 1. s pravo potrošnjo, 2. z davki in drugimi pristojbinami in 3. se ostanek pretvori v varčevalni kapital. Ves novo nastali kapital se steka po tej ali oni kreditni poti, direktno ali indirektno državi, da se vsakokrat ev. vrzel zamaši. Premaknitve med dohodki in posojili ne delajo skrbi, vendar pa državnemu finančnemu ministru gotovo ne bi bilo neljubno, če bi bili davčni dohodki čim večji. Značilnost nemške finančne politike — v nasprotju s prvo svetovno vojno — je velik delež davkov. Na tej zdravi finančni politiki se more brez težave vztrajati, kar se bo tudi zgodilo.

Angleško brodarstvo

»Donauzeitung« navaja angleško časopisje, ki priznava, da je Anglija za dolga leta zgubila svojo prvenstvo v brodarstvu. Na njeno mesto pridejo Združene države Severne Amerike, ki imajo svoje ladjedelnice v polnem obratu, dočim so angleške svoje obrate omejile ali pa preuredile za razne pangoje vojne industrije. Ameriške ladjedelnice so dosegle letno kapaciteto 15 milijonov ton, kar bo po vojni popolnoma ustrezalo naročilom vsega novega brodarstva onih držav, ki same nimajo ladjedelnic.

Angleške ladjedelnice pa bodo dolgo zaposlene pri obnovi in iz-

popolnitvi lastne trgovinske mornarice, ki je šla v vojno z 17 do 18 milijoni ton in jih ima zdaj samo še 10 milijonov, dočim je šla trgovinska mornarica USA v vojno z 12 milijoni ton, a jih ima zdaj na razpolago že 35 do 40 milijonov. Angleške ladjedelnice z letno kapaciteto 2 milijona ton bodo pet let polno zaposlene z obnovo angleške trgovinske mornarice. Če pa hočejo spraviti angleško trgovinsko brodarstvo na višino predvojne dobe, bo polna zaposlitev angleških ladjedelnic trajala 7 do 8 let.

Gostilničarski vestnik

Bolniška blagajna

sindikata gostinskih podjetnikov bo od sedaj naprej izplačevala podpore svojim članom v gotovini v pisarni sindikata, Gregorčičeva ul. 27/III, Trgovski dom.

Izplačila manjših zneskov se bodo izvrševala tekom enega tedna po predložitvi računa, večji zneski (nad 200 lir) pa se bodo izplačevali po objavi v »Trgovskem listu«.

Bolniška blagajna

Sindikata gostinskih podjetnikov.

Gostinska strokovna nadaljevalna šola

bo vpisovala vajence v pisarni na Prulah, Privoz 11, dne 28. in 29. t. m., vsakokrat od 10.—12. in od 15.—18. ure. Vajenci naj prinesejo s seboj zadnje šolsko izpričevalo, novinci pa tudi krstni list in učno pogodbo. Obisk je obvezen.

Oddaja odrezkov živilskih nakaznic

Po gostinskih obratih nabrane živilske odrezke bo mestni prekrbovalni urad prevzemal samo 2., 3. in 4. oktobra od 8—12 in od 15—18 v I. nadstropju nekdanje Mahrove hiše na Krekovem trgu št. 10. Nakazila na oddane odrezke bodo pa ti obrati dobili tudi kar tam, tako da pridejo 5. oktobra na vrsto obrati A—C, 6. oktobra C—D, 7. oktobra E in F, 9. oktobra G in H, 10. oktobra I in J, 11. oktobra K, 12. oktobra L, 13. oktobra M—O, 14. oktobra P in R, 16. oktobra S do T, 17. oktobra U—Z.

Severno-ameriški brodarški krogi nameravajo po vojni uvesti novo morsko direktno zvezo med Švedsko in Chicagom. Na ta način bi se ameriški izvoz v Švedsko znatno zvišal na škodo angleškega izvoza.

Kupujemo in prodajamo RADIO aparate

RADIO aparate, pisalne stroje, kolesa in sestavne dele se najceneje dobi pri tvrdki

A. BIRKE, Ljubljana, Mestni trg 9

TELEFON 24-56

TELEFON 24-56

SPECIALNA DELAVNICA ZA POPRAVILA RADIO APARATOV

STROJNO PODJETJE

R. WILLMANN
LJUBLJANA - SLOMŠKOVA 3

Izdeluje različne vrste strojev za lesno industrijo, transmisijske naprave, tovorna dvigala vseh vrst, rebraste cevi iz kovanega železa, prevzema projektiranje ter opremo različnih mehaničnih naprav ter izvršuje vsa v strojno stroko spadajoča dela in popravila točno, solidno in po možnosti najhitreje. — Telefon števil. 20-55

JERAS MAKS

Telef. 38-36

Ljubljana, Miklošičeva 34

Čokolada • bonboni • keksi

Fr. P. Zajec

diplomiran optik

Ljubljana

Ulica 3. maja

Prehod Nebotičnika

A. Janežič

Knjigoveznica, zaloga šolskih zvezkov in poslovnih knjig

Ljubljana, Florjanska ul. 12-14 — Tel. 32-22

Priporoča se tvrdka

Robert Goli

Ljubljana

Šelenburgova ulica 3

Suhe gobe

in

SMRČKE

(mavrohe)

kupuje

Sever & Komp.

Ljubljana

OKVIRJE

izdeluje specialist
Wolfova 4

KLEIN

PRIPOROČA SE TVRDKA

Jurčič S.

ŠPECERIJSKO IN KOLONIALNO BLAGO

MALINA

Schweiger & Močnik
Ljubljana VII Frankopanska 9

Specialna tvornica za naravni malinovec, sadne soke in marmelade. Destilacija likerjev, brandy-ja, vermouthe-vina, ruma in žganja.